

UPADŁOŚĆ KONSUMENCKA

Maniewski & Tarkowski

Upadłość Konsumentka

Tak zwana upadłość konsumentka to postępowanie sądowe umożliwiające osobie fizycznej, która stała się niewypłacalna, umorzenie lub redukcję niespłaconych długów. Upadłość konsumentką może ogłosić Sąd rejonowy na wniosek dłużnika lub wierzyciela. Co do zasady, ostatecznym efektem postępowania upadłościowego jest całkowite lub częściowe zwolnienie konsumenta z długów.

Kiedy ogłosić upadłość?

Prawo upadłościowe przewiduje możliwość złożenia przez dłużnika – konsumenta – wniosku o ogłoszenie upadłości w wypadku zaistnienia stanu niewypłacalności. Niewypłacalność to stan, w którym dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Wymagalne zobowiązanie to dług, którego termin zapłaty już upłynął. Przyjmuje się, że stan niewypłacalności zachodzi, gdy opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące. Wniosek o upadłość konsumentką można zatem złożyć w każdej chwili po zaistnieniu niewypłacalności. Nie ma również znaczenia ilu wierzycieli posiada dłużnik.

Kto może zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości konsumentkiej?

Postępowanie upadłościowe wszczynane jest na wniosek konsumenta bądź wierzyciela. Od 24 marca 2020 roku zrównana została sytuacja osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą z konsumentami, a zatem obecnie drobni przedsiębiorcy będą mogli ogłosić upadłość na tożsamy sposób jak konsument, pomimo iż konsumentami nie są.

Jak wygląda postępowanie?

Postępowanie w sprawie ogłoszenia upadłości oraz właściwe postępowanie upadłościowe można podzielić na 4 następujące po sobie etapy:

ETAP I

Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości;

ETAP II

Rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz ogłoszenie upadłości;

ETAP III

Właściwe postępowanie upadłościowe.

ETAP IV

Zakończenie postępowania upadłościowego – oddłużenie.

Etap I inicjuje wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, który należy skierować do Sądu rejonowego oraz wnieść opłatę w wysokości 30 złotych. Wniosek taki powinien zawierać przede wszystkim wykaz aktualnych zobowiązań pieniężnych dłużnika, opis sposobu ich powstania oraz uzasadnienie zaistnienia tak zwanych przesłanek upadłościowych. Dłużnik zobowiązany jest również do wskazania swojego aktualnego stanu majątkowego.

Podczas etapu II Sąd weryfikuje stan faktyczny przedstawiony przez dłużnika i sprawdza, czy zaszły przesłanki upadłościowe. Po ostatniej nowelizacji prawa upadłościowego, ten etap postępowania w znacznej mierze powinien stać się formalnością, jeśli tylko dłużnik rzeczywiście jest niewypłacalny, nie ukrywał majątku i spełnia wymogi formalne. Sąd nie bada już na tym etapie przesłanki winy, czyli doprowadzenia przez dłużnika do stanu niewypłacalności na skutek winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa. Z chwilą ogłoszenia przez Sąd upadłości, majątek konsumenta staje się masą upadłości i jest zarządzany przez syndyka.

W trakcie etapu III – właściwego postępowania upadłościowego ustala się składniki majątku dłużnika oraz obciążające go zobowiązania. To właśnie na tym etapie następuje także spieniężenie majątku dłużnika. W ten sposób wierzyciele otrzymują zwrot części długów. Jeśli dłużnik nie posiada żadnego majątku, ten etap zostanie pominięty.

Całą procedurę wieńczy etap IV, czyli ustalenie planu spłaty wierzycieli lub umorzenie zobowiązań bez ustalenia takiego planu. W planie spłaty wierzycieli Sąd określa, w jakim zakresie i w jakim czasie dłużnik będzie zobowiązany spłacać długi wobec wierzycieli oraz jaka część zobowiązań zostanie umorzona po wykonaniu planu spłaty.

Co istotne, w okresie wykonywania planu spłaty wierzycieli, dłużnik nie może dokonywać czynności prawnych dotyczących jego majątku, które mogłyby pogorszyć jego zdolność do wykonania planu spłaty wierzycieli.

Dopiero po zrealizowaniu przez dłużnika obowiązków określonych w planie spłaty, Sąd stwierdza wykonanie planu spłaty i następuje umorzenie pozostałych zobowiązań dłużnika objętych postępowaniem upadłościowym.

Wyjątkiem od ustalania planu spłaty wierzycieli będzie sytuacja, w której osobista sytuacja dłużnika w oczywisty sposób wskazuje, że jest on trwale niezdolny do dokonywania jakichkolwiek spłat w ramach planu spłaty wierzycieli. Jako przykład można wskazać długotrwałą ciężką chorobę dłużnika, która pozbawia go możliwości zarobkowania. W takich przypadkach Sąd umarza zobowiązania dłużnika bez ustalenia planu spłaty wierzycieli.

Niedawna nowelizacja prawa upadłościowego wprowadziła warunkowe umorzenie zobowiązań dłużnika. Jeżeli sytuacja osobista dłużnika nie pozwala na dokonywanie jakichkolwiek spłat, ale niezdolność ta nie ma trwałego charakteru, Sąd może warunkowo umorzyć zobowiązania dłużnika na okres 5 lat. W tym czasie wierzyciele będą mieli możliwość złożenia wniosku o ustalenie planu spłaty. Jeżeli Sąd uzna, że sytuacja dłużnika uległa zmianie i pozwala na dokonywanie spłat, uchyli postanowienie o warunkowym umorzeniu zobowiązań. Jeśli przez 5 lat żaden z wierzycieli nie złoży przedmiotowego wniosku, zobowiązania dłużnika zostaną umorzone.

Jak długo trwa postępowanie upadłościowe?

Samo rozpoznanie przez Sąd wniosku o ogłoszenie upadłości zajmuje średnio 2-3 miesiące. Jeżeli Sąd zdecyduje się wyznaczyć rozprawę, to okres ten ulega wydłużeniu przynajmniej o 6 miesięcy. Długość właściwego postępowania upadłościowego zależy przede wszystkim od sytuacji prawno-majątkowej dłużnika oraz sprawności działań syndyka.

Zazwyczaj okres postępowania od momentu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości do jego zakończenia poprzez spłatę wierzycieli i umorzenie zadłużenia trwa od kilkunastu miesięcy do około 3-4 lat. Czas trwania postępowania może jednak ulec znacznemu wydłużeniu. W przypadku ustalenia, że dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększył jej stopień umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, plan spłaty wierzycieli nie może być ustalony na okres krótszy niż 3 lata, ani dłuższy niż 7 lat. Konsument, który stał się niewypłacalny bez swojej winy, w dalszym ciągu będzie miał ustalony maksymalnie 3-letni termin na spłatę wierzycieli.

Jakie są koszty postępowania?

Opłata sądowa od wniosku o ogłoszenie upadłości wynosi 30 zł, jednakże dodatkowym kosztem w toku postępowania będzie wynagrodzenie syndyka, które pokrywane jest z funduszków masy upadłości.

Wynagrodzenie to kształtuje się co do zasady na poziomie od 1/4 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia do jego dwukrotności. Sąd może jednak ustalić wynagrodzenie syndyka w wysokości do czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, gdy jest to uzasadnione zwiększonym nakładem pracy syndyka w związku ze stopniem skomplikowania sprawy.

Poza powyższymi kosztami, dłużnik reprezentowany przez pełnomocnika ponosi również koszty obsługi prawnej.

Co można zyskać na upadłości?

Upadłość konsumencka jest dla dłużnika dużo korzystniejszym rozwiązaniem niż równoległe prowadzenie przeciwko niemu kilku lub nawet kilkunastu postępowań egzekucyjnych. Egzekucja komornicza ma charakter jedynie windykacyjny, jej celem jest maksymalne zaspokojenie wierzycieli. Postępowanie upadłościowe konsumenta ma natomiast na celu jego oddłużenie. Co najważniejsze, z chwilą zakończenia postępowania upadłościowego umorzeniu ulegnie całość lub część zobowiązań.

Upadłość konsumencka jest między innymi sposobem na wyjście z długów, zatrzymanie odsetek oraz umorzenie egzekucji komorniczych. Poniżej przedstawiono najważniejsze korzyści płynące z przeprowadzenia postępowania upadłościowego.

Umorzenie postępowań egzekucyjnych

Po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości, z mocy prawa ulegają umorzeniu toczące się wobec dłużnika postępowania egzekucyjne. Komornik nie może zatem egzekwować majątku dłużnika, a windykatorzy, pracownicy banków i firm pozabankowych nie mają już żadnych podstaw prawnych do wzywania dłużnika do spłaty.

Kolejną istotną korzyścią jest fakt, że z masy upadłości dłużnika mogą zostać zaspokojone wyłącznie odsetki należne za okres do dnia ogłoszenia upadłości. Jest to duża oszczędność, ponieważ przy długoletnich egzekucjach odsetki niejednokrotnie mogą przewyższyć wartość pierwotnej należności.

Spłata części długu w dogodnych ratach

Ustalając plan spłaty wierzycieli, Sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe dłużnika, konieczność utrzymania dłużnika oraz osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności oraz stopień zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Dłużnik może przedstawić również swoje stanowisko dotyczące planu spłaty, dzięki czemu może mieć realny wpływ na ostateczny kształt planu spłaty. Dobrze przygotowany plan spłaty pozwala na zaspokojenie wierzycieli przy uwzględnieniu możliwości zarobkowych i potrzeb dłużnika, przez co dłużnik nie jest nadmiernie obciążony.

Oddłużenie

Bezsprzecznie największą korzyścią dla dłużnika jest faktyczne oddłużenie, jeżeli konsument będzie prawidłowo wykonywał ustalony plan spłaty. Jest to niezwykle istotne, gdy mamy do czynienia ze znaczącym zadłużeniem konsumenta. Podstawowym skutkiem przeprowadzenia postępowania upadłościowego jest umorzenie części długów. W pewnych przypadkach może zostać umorzona całość zadłużenia, nawet bez ustalania planu spłaty wierzycieli.

W ramach wykonania planu spłaty, co do zasady dłużnik spłaca symboliczną część swoich zobowiązań. Nie można zapomnieć, że nierespektowanie przez dłużnika planu spłaty może zaprzepaścić jego szansę na oddłużenie, bowiem dopiero po stwierdzeniu przez Sąd wykonania planu spłaty wierzycieli można mówić o ostatecznym oddłużeniu.

Wykreślenie z rejestrów dłużników oraz biur informacji gospodarczych

Po stwierdzeniu przez Sąd wykonania planu spłaty i umorzeniu pozostałych zobowiązań dłużnika następuje wykreślenie dłużnika z Rejestru Dłużników Niewypłacalnych oraz z biur informacji gospodarczych takich jak BIG InfoMonitor, KRD, ERIF czy BIK. Długi zostają umorzone, w związku z czym klient odzyskuje możliwość zawierania nowych umów i zaciągania zobowiązań, co wcześniej było niemożliwe ze względu na negatywne wpisy w powyższych bazach.

Jakie są wady ogłoszenia upadłości?

Upadłość konsumencka, pomimo swoich niebywałych zalet, posiada również wady, które przejawiają się przede wszystkim w długim czasie trwania całej procedury oraz ograniczeniach dłużnika w rozporządzaniu swoim majątkiem.

Likwidacja majątku oraz ograniczenia w rozporządzaniu mieniem

Z chwilą ogłoszenia upadłości, dłużnik traci prawo do zarządzania i dysponowania swoim majątkiem. Uprawnienia te przejmuje syndyk. Dłużnik może dysponować jedynie mieniem wyłączonym spod egzekucji oraz wynagrodzeniem za pracę w części niepodlegającej zajęciu, zgodnie z przepisami kodeksu pracy.

Najbardziej dotkliwa dla dłużnika jest likwidacja majątku, czyli spieniężenie na drodze licytacji posiadanych przez niego nieruchomości, ruchomości np. samochodu oraz wszelkich praw majątkowych. W najdogodniejszej sytuacji znajdują się dłużnicy, którzy nie posiadają znaczącego majątku, bowiem w ich przypadku Sąd najczęściej decyduje się na umorzenie długów, nawet bez wyznaczania planu spłat.

Dłużnik zobowiązany jest również przekazać syndykowi wszelkie niezbędne dokumenty związane z posiadaniem przez niego majątkiem oraz udzielać syndykowi i sędziemu-komisarzowi niezbędnych wyjaśnień w tym zakresie.

Długotrwała i wymagająca procedura

Jak już wskazano, postępowanie upadłościowe jest złożone oraz sformalizowane. Procedura upadłościowa może okazać się długotrwała, bowiem maksymalny okres spłaty wierzycieli wynosi nawet 7 lat.

Postępowanie upadłościowe wymaga również dyscypliny i poświęcenia od dłużnika. Będzie on musiał corocznie przedstawiać Sądowi zeznanie podatkowe i informację o swojej sytuacji materialnej oraz co miesiąc odprowadzać określoną kwotę na rzecz wierzycieli jeżeli zostanie ustalony plan ich spłaty.

Wpis do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych oraz brak możliwości zaciągnięcia kredytu

Po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej dłużnik z urzędu wpisywany jest do rejestru dłużników niewypłacalnych. Powyższe niewątpliwie wpływa na czasową utratę pozycji wiarygodnego klienta w Biurze Informacji Kredytowej. Przed ustaleniem przez Sąd planu spłaty, dłużnik nie ma zatem realnej możliwości zaciągnięcia nowych kredytów i pożyczek.

Ponadto, kondycja finansowa dłużnika zostaje ujawniona publicznie poprzez ogłoszenie w Monitorze Sadowym i Gospodarczym, a jego dane wpisywane są w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości.

Wpływ na majątek wspólny małżonków

Gdy jeden z małżonków ogłasza upadłość konsumencką, automatycznie między małżonkami powstaje rozdzielność majątkowa, zaś ich majątek wspólny wejdzie do masy upadłości. W takiej sytuacji małżonek dłużnika może dochodzić swojego udziału w majątku wspólnym jedynie w ramach postępowania upadłościowego.

Ponadto, roszczenia małżonka upadłego wynikające z umowy majątkowej małżeńskiej mogą być uwzględnione tylko wówczas, gdy była ona zawarta co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Czy warto ogłosić upadłość konsumencką?

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest szansą na wyjście z wieloletnich długów oraz powrót dłużnika do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Postępowanie upadłościowe obarczone jest pewnymi wadami, jednakże w wielu przypadkach jest nieporównywalnie lepszym rozwiązaniem niż toczące się wobec dłużnika równoległe postępowania egzekucyjne, które mają na celu jedynie windykację należności wraz z odsetkami i narosłymi kosztami egzekucji.

Ogłoszenie upadłości konsumenckiej skutkuje nie tylko pełniejszą spłatą wierzycieli ale jest przede wszystkim szansą na oddłużenie. Postępowanie upadłościowe pozwala bowiem na częściowe lub nawet całkowite umorzenie długów. Sukcesywne wychodzenie z długów i pozbycie się ich raz na zawsze pozwala na osiągnięcie stabilizacji finansowej, zakończenie pewnego etapu w życiu oraz wejście w kolejny z „czystą kartą”.

Należy jednak pamiętać, aby przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej wraz z prawnikiem kompleksowo przeanalizować sytuację finansową, wartość majątku oraz sytuację życiową dłużnika i jego najbliższych – bowiem są to okoliczności, które mają decydujący wpływ na ustalenie zasadności ogłoszenia upadłości.

Kancelaria Maniewski & Tarkowski

Kancelaria Maniewski & Tarkowski to zespół prawników, którzy na co dzień służą klientom swoją wiedzą oraz doświadczeniem. Jedną ze specjalizacji Kancelarii jest połączenie zagadnień prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego z szeroko rozumianym prawem gospodarczym.

Kancelaria świadczy pomoc przedsiębiorcom oraz konsumentom znajdującym się w stanie niewypłacalności oraz zagrożonym niewypłacalnością. Oferujemy pomoc w znajdowaniu rozwiązań prawnych dla osób, które na skutek wyjątkowych i niezawinionych przez siebie okoliczności popadły w zadłużenie.

Zajmujemy się kompleksową obsługą klientów, począwszy od oceny zaistnienia przesłanek upadłościowych i restrukturyzacyjnych aż do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego.

Zrób pierwszy krok i skontaktuj się z nami

radca prawny

Paweł Maniewski

☎ + 48 600-410-102

✉ pawel.maniewski@kancelaria-mt.pl

adwokat

Michał Tarkowski

☎ + 48 882-084-144

✉ michal.tarkowski@kancelaria-mt.pl

Maniewski & Tarkowski

📍 Aleja Jana Chrystiana Szucha 8 (IV piętro)
00-582 Warszawa